

ÉLETFA Segítő Szolgálat Egyesület

4025 Debrecen, Török Bálint u 4.

Tel./fax: 52/320-180

E-mail: info@eletfaegyesulet.hu

www.eletfaegyesulet.hu

Az interjú

A kezdeményezés, a **lakosság megszólításának** egyik fontos módszere az interjúkészítés.

Egyszerűbben úgy is fogalmazhatunk, hogy kezdeményező beszélgetéseket folytatunk a helybeli lakosokkal, azokkal, akiket a helyi közösségi élet néhány, általunk ismert vezetője jelentős helyi polgároknak tart.

Hogy kik a legismertebb véleményformálók (opinion leaders), azt a kezdeményező csoportja tudni fogja. Az első interjúk végén aztán a kezdeményező megkérdezi tőlük, hogy **szerintük kit érdemes még felkeresni és megkérdezni?** Így a helyi emberek szinte közre adják a kezdeményezőket, s eközben közösségi hálózatot építenek.

Az interjú funkciója a **kapcsolatfelvétel, a bizalomépítés** és legfőképpen az, hogy bekapcsolódásra, a közösség, a helyi társadalom életében történő cselekvő **részvételre mozgósítson.**

A közösségfejlesztésben alkalmazott interjú funkciója eltér a szociológiában, pszichológiában, néprajzban stb. alkalmazott interjúkétól, vagy akár a szociográfia, vagy a közvélemény-kutatás céljaira készített interjúkétől is. Elsősorban ugyanis nem tényeket, véleményeket akar feltárni, összegezni és azokból kategóriákat elvonni; nem is az „én” magára ismerését szolgálja vagy a meghallgatottság iránti igényt elégíti ki; nem egy mesterség, szokásrend, hagyomány stb. törvényszerűségeit igyekszik az emlékezetből felszínre hozni; s azt sem állíthatjuk, hogy csak a fejlesztők tájékozódását, a közösség problémáinak beazonosítását, a kapcsolatteremtést segíti. A mi interjúink során is redukálódhatnak ezek a szükségletek – s mindkét oldalon, az interjú alanya és készítője részéről is –, de funkciója esetünkben főként az, hogy **bekapcsolódásra, a közösség, a helyi társadalom életében történő cselekvő részvételre mozgósítson.** Úgy is fogalmazhatnánk, hogy ami a többi interjúnál a vég, az nálunk a kezdeti pont. A mi interjúink – mint a fent körvonalazott tartalom is mutatja – nem az életútra, a pályaképre, a hagyományokra, családtörténetre stb. kérdeznek, hanem a helyi közérzetre.

Az interjúk során az először a bakonyi térségben feltett kérdésekkel mozgósítunk (1983, Varga):

- **Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)**
- **Min változtatna és hogyan?**
- **Ő maga mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?**

E három, lényegében egyszerű kérdés megválaszolása nagy aktivizáló erővel bír, s ezt már nagyon sok helyi munkában megtapasztaltuk. Fontos azonban, hogy a kérdések hatását ne üssük agyon felesleges magyarázkodással, hanem hagyjuk őket „működni”. Legyen türelmünk kivárni!

Alapvető magatartásunk a **segítő meghallgatás, az empátikus magatartás.** Törekedjünk arra, hogy beszélgető-**partnerünk jól érezze magát az interjú közben,** ezért a pozitív visszaigazolás megengedett. Ha partnerünk törekszik a kommunikációs egyensúlyra és rólunk kérdez, magunkról is

ÉLETFA Segítő Szolgálat Egyesület

4025 Debrecen, Török Bálint u 4.

Tel./fax: 52/320-180

E-mail: info@eletfaegyesulet.hu

www.eletfaegyesulet.hu

elmondhatunk annyi odaillo információt, amennyit szükségesnek érzünk. Ne akarjunk másnak látszani, mint akik vagyunk, mert csak önmagunk vállalásával lehetünk autentikusak.

Vigyázzunk arra, hogy ne igyekezzünk "mindent" kiszedni partnerünkől! Ellenkezőleg: **szorítkozzunk csak a közösséghez való viszonyára**, s ne engedjük a beszélgetést a kapcsolati problémák felé terelődni. Akkor csináltunk jó interjút, ha utána partnerünk jól érzi magát és nem azon rágódik, hogy ezt vajon miért is mondta el, minek adta ki magát egy idegennek, és egyáltalán: kik ezek és mit kezdenek ezekkel az információkkal?

A beszélgetés végén kínálunk fel egy következő beszélgetési lehetőséget, de immár nyilvános beszélgetésre gondolunk, valamennyi partnerünk együttes meghívására. **Tegyük világossá, hogy itt egy közösségi cselekvés indul**, aminek tartalmát és módszereit magunk tervezzük meg és együtt valósítjuk meg, s hogy ezt a folyamatot szakemberek segítik, s hogy ebben **az ő személyes részvételét nagyon fontosnak tartjuk**. Jó, ha konkrét időpontban maradva búcsúzunk el egymástól.

Az interjú után természetesen **nem adunk és veszünk információkat a helyi lakosoknak egymásról**. **A beszélgetés után a legcélszerűbb magunknak jegyzeteket készíteni**, mert a magnó vagy a jegyzetfüzet használata növelheti a bizalmatlanságot. Az interjúk tartalma önmagukban soha, legfeljebb csak elemeikben, pl. egy későbbi projekt-összefoglalóban vagy pályázatban kerülhetnek nyilvánosságra, akkor sem személyekhez kötődően.

Elképzeltető, hogy találkozunk nagy egyéniségekkel, olyanokkal, akik a közösség normáinak megtestesítői vagy ritka egyéni tudás birtokosai. Velük már készíthetünk olyan interjút vagy interjúsorozatot, amelyben életútját (Oral History) vagy mesterségbeli tudását, a helyi hagyományokat kérjük ismertetni, ám ezeket sem pusztán a helytörténeti gyűjtés céljával, hanem azért, **hogy tudásukat – a helyi nyilvánossággal felerősítve – visszaadjuk annak a közösségnek, amelyből vétettek** (portréfilm, verseskötet, cikkek a helyi lapba ill. évkönyvbe, iskolai tanórákon való bemutatás stb.) Ezek az interjúk így a közösségi identitás élményt nyújtó forrásai lesznek.

Elegendő interjú elkészülte után a fejlesztő(k)ben kialakul egy ismerethalmaz azokról a problémákról, amelyek a helyi embereket foglalkoztatják, nem tud azonban még a problémák között súlyozni, ennyiből még nem látszik kibontakozni a helyi cselekvés néhány fő iránya. Ehhez majd a nyilvános beszélgetések segítenek hozzá.

(Forrás: Varga-Vercseg: Közösségfejlesztés Magyar Művelődési Intézet, Bp. 1998. és 2001..)

Konkrétabban:

- 1.) Kik vagyunk?** A név szerinti bemutatkozáson túl mondhatunk magunkról még néhány szót.
- 2.) Milyen ügyben? Kinek a megbízásából keressük őket?**

Itt mindenki a saját szervezetét, a saját közösségi folyamatának információit mondja el.

ÉLETFA Segítő Szolgálat Egyesület

4025 Debrecen, Török Bálint u 4.

Tel./fax: 52/320-180

E-mail: info@eletfaegyesulet.hu

www.eletfaegyesulet.hu

3.) Kérdések (a kérdőív kérdésein kívül)

- Mióta él a településen? Hogy érzi magát itt? Milyen az élet a faluban?
- Mit szeret az itteni életben? Mi az, amit sajnálna itt hagyni? Mi az, amit sajnálna, ha eltűnne a faluból? Mire kellene vigyáznia a falunak, az önkormányzatnak?
- Mi az, amit nem annyira szeret, ami zavarja az itteni életben? Mi az, amin szívesen változtatna? Mi hiányzik? Min kellene változtatni?
- Mennyire elégedett a településen található szolgáltatásokkal? Egészségügy, bolt(ok), vendéglátás, önkormányzat, iskola, óvoda, idősek, gyógyszertár, szabadidő, művelődési ház, közlekedés, stb.?
- Van-e ötlete a változáshoz? Volt-e már kísérlete rá? Ha igen, hogy sikerült?
- Ha összefogás születne a változások érdekében, Ön mivel tudna hozzájárulni?
- Ön szerint kiket kellene bevonni még a munkába? (Aki érdekes ember, akire hallgatnak a többiek, akik kiáll dolgokért, aki köztisztelőben áll, aki sok embert ismer, akinek véleménye van...stb.)

4.) Az interjúzás után

A beszélgetésekben felszínre került témák meghatározása után közösségi, nyilvános beszélgetéseket szervezünk, melyről értesítést küldünk. Szeretnénk, ha eljönne és tovább beszélgetne, gondolkodna települése jövőjéről, akkor már másokkal együtt.

Írjuk fel nevét, címét, esetleg e-mail, telefon elérhetőségét!

Még néhány praktikus tanács

Ami legyen nálunk:

Ezek nem csak a konkrét munka szempontjából fontosak, hanem a kölcsönösség és a bizalomteremtés szimbólumai is lehetnek. Arra fogjuk kérni, adjon információt magáról, mondja el a véleményét, ezért számíthatunk viszontkérdésekre is. Fontos, hogy válaszoljunk ezekre, mert ezzel oldjuk a kikérdezés érzését. De sok múlik az arányérzéken, azaz, hogy válaszainkkal: ne kerüljünk tartósan a beszélgetés fókuszába, ne minősítsünk embereket-helyzeteket alapos ismeret nélkül, ne alkossunk határozott véleményt helyi ügyekben, ne menjünk bele hosszan az „öncélú” sztorizásba. Folyamatosan ügyeljünk rá, hogy a beszélgetés iránya az eredetileg kitűzött cél felé tartson, azaz megismerhessük a véleményét, a benyomásait, a közérzetét és esetleg a jövőképét, terveit az ott élő embereknek.

ÉLETFÁ Segítő Szolgálat Egyesület

4025 Debrecen, Török Bálint u 4.

Tel./fax: 52/320-180

E-mail: info@eletfaegyesulet.hu

www.eletfaegyesulet.hu

Tehát a lista:

- Jegyzetomb/füzet, ha neveket, vagy egyéb információt kapunk, esetleg kérdést;
- Lehetőség szerint üzemképes telefon (egyeztetés, segítségkérés, stb.)
- Nevetséges lehet, de közösségi interjúra ajánlott kényelmes és koszolható ruhában menni.

A kisgyerekesek, vagy a kiszolgáltatott helyzetben lévő családtagok – idősek, betegek – különösen bizalmatlanok az idegenekkel szemben, sok rossz tapasztalatuk van saját életükből vagy mások történeteiből arról, hogy idegent engednek be a lakásukba. Ezen nem szabad megsértődnünk. Ennek sok oka lehet: valóban bizalmatlan, loptak már tőle, nem szokás, sokan vannak bent, valaki beteg, vagy alszik, vagy nem szereti az idegeneket, nem akarja, hogy hallják, amiket mond, nincs olyan állapotban a lakás, hogy beengedjen, hivatali személynek tart és tart tőlünk, stb. Éppen ezért fel kell készülni az utcai, köztéri, vagy éppen a folyosói interjúkészítésre.

A magunk és az interjú sikere érdekében is érdemes optimális időpontot és helyszínt választunk.

Szempontok lehetnek:

- o olyan időpont, amikor még világos van;
- o ha van rá mód, előre egyeztessünk (lehet, vissza kell menni valakihez);
- o ha érzékelhetően nem szívesen enged be a lakásába, ne erőltessük.

Az interjút érdemes célzott beszélgetésként felfogni, vagyis megtalálni az arany középutat a kérdőíves lekérdezés és a parttalan beszélgetés között. Igyekezzünk oldott légkört teremteni, amelyben az interjúalany biztonságban érzi magát, és nem az a benyomása, hogy őt most kikérdezik, vagy, hogy valamilyen elvárásnak kell megfelelnie, hanem az, hogy beszélgetnek vele és kíváncsiak a véleményére.

Mivel tudjuk mindezt segíteni?

- Pontosan és érthetően elmondjuk, kik vagyunk, miért vagyunk itt, és mire vagyunk kíváncsiak.
- Érdeklődők vagyunk, bátorítjuk az interjúalanyt.
 - o Testbeszédünkkel is azt jelezzük, hogy kíváncsiak vagyunk rá: felé fordulunk, előre dőlünk, szemébe nézünk, bólogatunk, mosolygunk.
 - o Rövid megjegyzéseket teszünk, például: „Igen?” „Ez nagyon érdekes.” „Erről még nem is hallottam.” „Ezt nem gondoltam volna.”
- Kérdezzük, ha kell vissza-, vagy (udvariasan) bele, a témánál tartjuk az interjúalanyt.

ÉLETFA

ÉLETFA Segítő Szolgálat Egyesület

4025 Debrecen, Török Bálint u 4.

Tel./fax: 52/320-180

E-mail: info@eletfaegyesulet.hu

www.eletfaegyesulet.hu

- A beszélgetés végén mindig kérdezzünk rá, hogy **kiket ajánlana még megkeresésre**. Akiket ajánl, minden esetben jegyzeteljük le, még akkor is ha tudjuk, hogy szerepel a listánkon, esetleg kérdez.

A beszélgetések után mindenképpen kell készíteni egy emlékeztőt, így érdemes hamar papírra vetni a hallottakat. A személyes benyomások, gondolatok, ötletek és egyéb információk, melyek ott és akkor megszületnek plasztikusabbá és pontosabbá tehetik majd a feldolgozást, így nagyon fontos, hogy azok is leírásra kerüljenek, mert hamar elszáll.

Jó munkát kívánunk!

